

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt over de gang van zaken bij een door de Belastingdienst/Noord in 2004 bij hem begonnen fiscaal onderzoek. Verzoeker klaagt er in het bijzonder over dat de controlerend ambtenaar:

1. intimiderend en bevooroordeeld optrad en onvoldoende aandacht besteedde aan verzoekers stelling dat hij niet in Nederland belastingplichtig was;
2. herhaaldelijk verzuimde van brieven aan verzoeker een afschrift aan diens gemachtigde te sturen;
3. hem heeft gezegd de indruk te hebben dat hij het onderzoek traineerde;
4. bij zijn verzoeken tot het verstrekken van inlichtingen onvoldoende rekening heeft gehouden met de situatie van verzoeker.

Verzoeker klaagt er voorts over dat de Belastingdienst/Noord:

5. de bezwaarschriften die op 7 en 24 januari 2005 zijn ingediend, niet heeft afgedaan binnen de wettelijke termijn van een jaar waardoor het conservatoir beslag onnodig lang is blijven liggen;
6. zijn gemachtigde geen afschrift van de uitspraak op de bezwaarschriften heeft doen toekomen en niet heeft duidelijk gemaakt hoe de verminderingen op de aanslagen zijn verwerkt en hoe de toegekende schadevergoeding ten gunste van verzoeker is gebracht.

Verzoeker klaagt ten slotte over de wijze waarop de Belastingdienst zijn klacht van 27 november 2006 heeft behandeld.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Verzoeker heeft de Nederlandse nationaliteit en is ongehuwd. Tot 1975 heeft hij gewoond bij zijn vader in de stad Groningen. In 1975 is verzoeker uit Nederland vertrokken. In de jaren van 1987 tot maart 2000 heeft hij als (assistent)cruisedirector voor een Duitse werkgever gewerkt aan boord van diverse cruiseschepen. Aan boord van de schepen, die voeren onder buitenlandse vlag, had hij de beschikking over een eigen hut of een eigen appartement. Gedurende die jaren had hij in Nederland het adres van zijn vader als postadres. In november 2000 heeft verzoeker zich metterwoon gevestigd in Nederland.
2. Nadat verzoeker in 2004 contact had opgenomen met de Belastingdienst over zijn fiscale positie, stelde de Belastingdienst bij hem een onderzoek in. Dit onderzoek richtte

zich op de belastingjaren 1992 tot en met 2003. De Belastingdienst nam daarbij het standpunt in dat verzoeker in de betrokken jaren moest worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige. Tijdens het onderzoek legde de Belastingdienst op 21 juli 2004 conservatoir beslag op de roerende en onroerende goederen waarvan verzoeker eigenaar was.

3. Eveneens op 21 juli 2004 verzocht de Belastingdienst verzoeker in het kader van het onderzoek om de volgende gegevens over de jaren 1992 tot en met 2003:

de hoogte van de inkomens, inhoudingen en eventuele aftrekbare kosten;

de wijze van ontvangst en de betrokken bankrekeningen;

specificaties van de vermogens op 1 januari en 31 december van de betrokken jaren en van de toe- of afnames van het vermogen;

een specificatie van de vermogensopbrengsten;

afschriften van alle bankrekeningen en de vermogensoverzichten van deze bankrekeningen.

Verzoeker diende bovenstaande gegevens alsmede de uitgereikte aangiftebiljetten 2001 tot en met 2003 vóór 15 augustus 2004 te verstrekken.

4. In een brief van 3 september 2004 liet mr. R.C.O.I. Overmeer de Belastingdienst weten met onmiddellijke ingang als gemachtigde van verzoeker op te treden.

De gemachtigde schreef onder meer dat naar zijn mening eerst zou moeten komen vast te staan of verzoeker over de jaren waarop het onderzoek zich richtte kon worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige en of de inkomsten in Nederland konden worden belast. Pas daarna zou onderzoek naar de hoogte van het inkomen en het vermogen moeten plaatsvinden. Hij bood aan de benodigde gegevens zo snel mogelijk te verschaffen en verzocht de Belastingdienst het gelegde conservatoir beslag op te heffen.

5. Met een brief van 24 september 2004 overlegde de gemachtigde een aantal stukken aan de Belastingdienst. Op grond van deze stukken nam hij het standpunt in dat verzoeker tot 6 maart 2000 niet kon worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige.

Hij gaf aan dat er geen reden was het conservatoir beslag te handhaven en dat het onderzoek zich moest richten op inkomsten uit onroerende zaken in Nederland vanaf 1998.

In reactie op de brief van de gemachtigde liet de Belastingdienst in een brief van 26 oktober 2004, die was geadresseerd aan het adres van verzoeker, weten dat het verzoek om opheffing van het conservatoir beslag in behandeling was. Tevens verzocht de

Belastingdienst verzoeker binnen veertien dagen nog aanvullende informatie te verstrekken.

6. In een brief van 2 november 2004, gericht aan het adres van verzoeker, reageerde de Belastingdienst op een brief die de Belastingdienst op 22 oktober 2004 van K. had ontvangen. K. was in de voorafgaande periode opgetreden als adviseur van verzoeker.

De Belastingdienst vroeg in de brief onder meer om een machtiging van K.

7. Met een brief van 11 november 2004 gaf de gemachtigde, mr. Overmeer, onder meer aan dat alle correspondentie via zijn kantoor diende te verlopen.

8. Bij brief van 18 november 2004 liet de Belastingdienst aan het adres van de gemachtigde weten na ontvangst van alle gegevens te zullen berichten waarom verzoeker als binnenlands belastingplichtige moest worden aangemerkt.

De Belastingdienst gaf aan deze toezegging gevolg met een uitvoerige brief van 18 januari 2005. Deze brief was gericht aan het adres van verzoeker.

9. Met een brief van 11 februari 2005, gericht aan het adres van verzoeker, liet de Belastingdienst weten dat verzoeker nog steeds in gebreke was ten aanzien van het verstrekken van alle gevraagde bankafschriften en andere informatie. De Belastingdienst stelde hem nog één maal in de gelegenheid dit te doen en nodigde verzoeker daartoe uit op 17 februari 2005 op zijn kantoor te verschijnen.

10. In een brief van 18 februari 2005, eveneens gericht aan het adres van verzoeker, liet de Belastingdienst weten over te gaan tot het opleggen (met boete) van de aanslagen en navorderingsaanslagen inkomstenbelasting en vermogensbelasting over de jaren waarop het onderzoek zich had gericht. De Belastingdienst gaf aan dat de aanslagen deels berustten op schattingen omdat verzoeker niet had voldaan aan herhaalde verzoeken om administratieve gegevens te overleggen. De Belastingdienst schreef dat er geen aanleiding meer was verzoeker nogmaals in de gelegenheid te stellen aan zijn verplichtingen te voldoen. Ook had verzoeker, aldus de Belastingdienst, niet willen verklaren op vragen over bijschrijvingen op zijn bankrekeningen.

11. In een brief van 23 februari 2005 schreef de Belastingdienst aan de gemachtigde het volgende:

"...In uw brief (...) verzoekt u mij een datum voor een onderhoud over vier á vijf weken aan te geven.

Dit versterkt mijn in mijn brief van 18 februari weergegeven indruk dat er sprake is van het traineren van de voortgang van het onderzoek. Aangezien de aanslagen inmiddels zijn opgelegd zie ik ervan af uw cliënt uit te nodigen voor een onderhoud..."

12. De gemachtigde van verzoeker tekende namens verzoeker in brieven van 7 en 24 januari en 14 maart 2005 bezwaar aan tegen de opgelegde (navorderings-)aanslagen over de jaren 1992 tot en met 2003. De bezwaarschriften van 7 januari 2005 waren gericht tegen de navorderingsaanslagen inkomstenbelasting 1992 en vermogensbelasting 1993.

De bezwaarschriften van 24 januari 2005 waren gericht tegen de aanslagen inkomstenbelasting 2001 en premie WAZ 2001 en waren nog niet gemotiveerd.

De Belastingdienst stelde verzoeker in een brief van 17 maart 2005 in de gelegenheid de bezwaarschriften tegen de aanslagen inkomstenbelasting en WAZ over 2001 vóór 31 maart 2005 te motiveren.

13. De gemachtigde klaagde in een uitgebreide brief van 18 maart 2005 aan de Belastingdienst over de plaatsgevonden hebbende gang van zaken.

Hij wees er op dat verzoeker zich de nodige moeite had moeten getroosten om de gevraagde informatie te verzamelen. Hij gaf voorts aan dat verzoeker het optreden van de ambtenaar van de Belastingdienst als intimiderend en bevooroordeeld had ervaren.

Als intimiderend omdat de ambtenaar de inlichtingen over de woonplaats van verzoeker als niet van (voldoende) belang had afgedaan, als bevooroordeeld omdat de ambtenaar, ondanks diverse verzoeken, geen (kennelijk is bedoeld: niet vóór 18 januari 2005; N.o.) schriftelijke onderbouwing van zijn standpunt inzake de binnenlandse belastingplicht had willen geven, terwijl daarover naar het oordeel van de gemachtigde voldoende reden tot twijfel bestond.

Hij gaf voorts aan dat verzoeker een overleg met de Belastingdienst, na het overlijden in oktober 2004 van zijn vader en vanwege de opstelling van de Belastingdienst en het gelegde beslag, niet had willen aangaan omdat dit voor hem emotioneel belastend en confronterend zou zijn. Doordat de uitnodiging van 11 februari 2005 was gericht aan het postadres van verzoeker, had deze bovendien pas op 15 februari 2005 kennis kunnen nemen van de uitnodiging om op 17 februari 2005 ten kantore van de Belastingdienst te verschijnen en de ontbrekende stukken en informatie te verschaffen.

Hij klaagde er verder over dat de Belastingdienst niet afdoende had gereageerd op verzoeken om het gelegde beslag op te heffen dan wel om financiële ruimte te scheppen voor noodzakelijke uitgaven van verzoeker, zoals onder meer kosten voor deskundige bijstand.

Voorts gaf verzoeker aan dat hij opmerkingen in de brief van 18 februari 2005 van de Belastingdienst, waaruit volgens de gemachtigde kon worden opgemaakt dat de Belastingdienst verzoeker beschuldigde van het traineren van het onderzoek, ongepast vond. Hij stelde dat verzoeker steeds had willen meewerken aan het onderzoek en dat een groot deel van de gevraagde informatie ook was verstrekt, maar dat de Belastingdienst

zich diende te realiseren met hoeveel tijd en moeite het verzamelen van alle informatie gepaard ging.

14. De Belastingdienst reageerde in een brief van 18 april 2005 met de vaststelling dat niet was gebleken dat de procedure ten aanzien van verzoeker onjuist was geweest. De Belastingdienst merkte op dat verzoeker, indien hij een klacht wilde indienen, expliciet diende aan te geven welke grieven hij had.

15. In brieven van 28 april 2005 kondigde de Belastingdienst uitvoerig gemotiveerd aan voornemens te zijn de bezwaarschriften af te wijzen op het punt van de binnenlandse belastingplicht. Op 14 november 2005 werd verzoeker in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

16. De Belastingdienst deed op 13 februari 2006 uitspraak op de door verzoekers gemachtigde ingediende bezwaarschriften. In de uitspraken gaf de Belastingdienst aan dat hij na de brief van 28 april 2005 nog aanvullingen en toelichtingen op de bezwaarschriften had ontvangen.

De Belastingdienst handhaafde zijn standpunt dat verzoeker gedurende de jaren 1991 tot 2000 moest worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige en kwam voor het overige gedeeltelijk aan verzoekers bezwaren tegemoet.

Bij een aantal van de uitspraken werd aan verzoeker een kostenvergoeding toegekend.

17. De gemachtigde diende namens verzoeker in een brief van 12 juni 2006 een klacht in bij de Belastingdienst/Noord. De klacht had onder meer betrekking op de adressering van poststukken aan verzoeker zelf in plaats van de gemachtigde, de indruk bij de Belastingdienst dat verzoeker het onderzoek zou hebben getraineed, de (omvang van) de verzoeken om informatie, en het moment waarop het onderzoek is beëindigd en de aanslagen zijn opgelegd.

Verzoekers gemachtigde schreef het volgende:

"...Adressering correspondentie

Ondanks een uitdrukkelijk verzoek op 11 november 2004 (...) om alle correspondentie betreffende (verzoeker; N.o.) via ons kantoor te laten lopen, hetgeen (de controleambtenaar; N.o.) overigens op 18 november 2004 (...) schriftelijk heeft bevestigd, is nadien toch correspondentie rechtstreeks naar (verzoeker; N.o.) gezonden, ook zonder dat wij een afschrift van die correspondentie ontvingen.

Met name het schrijven van 11 februari 2005 (...), waarvan (verzoeker; N.o.) pas op 16 februari 2005 kennis kon nemen in verband met diens afwezigheid, heeft er toe geleid dat (verzoeker; N.o.) ons pas op laatstgenoemde datum kon verwittigen, waardoor wij noch

cliënt de gelegenheid hebben gehad om de nodige voorbereidingen te treffen voor de door (de controleambtenaar; N.o.) geplande bespreking. Wij konden als gevolg hiervan in redelijkheid niet anders doen dan voornoemde bespreking afzeggen.

(De controleambtenaar; N.o.) heeft door zijn handelwijze bewust het risico aanvaard dat niet tijdig en adequaat zou worden gereageerd op zijn correspondentie, waardoor cliënt in een nadeligere positie is komen te verkeren dan naar onze mening noodzakelijk en betamelijk was.

Voorts waren er naar onze mening geen redenen en omstandigheden aanwezig om af te wijken van ons verzoek van 11 november 2004 (...), althans waren die niet aan betrokkenen bekend gemaakt.

2. Betichten belanghebbende van traineren

In de brieven van 18 en 23 februari 2005 (...) meldt (de controleambtenaar; N.o.) dat hij de indruk heeft dat er sprake is van het traineren van het fiscaal onderzoek.

Wij achten deze opmerking onnodig, ongepast en in strijd met de waarheid, omdat:

er sinds de aanvang van het fiscaal onderzoek conservatoir beslag is gelegd op alle bezittingen van (verzoeker; N.o.) en hij als gevolg hiervan onvoldoende middelen van bestaan had en heeft. Een vlotte afhandeling van het fiscaal onderzoek was daarom meer in het belang van (verzoeker; N.o.) dan van (de controleambtenaar),

het fiscaal onderzoek is aangevangen in juli 2004 en (verzoeker; N.o.) pas in de brief van 18 januari 2005 (...) op de hoogte is gesteld van het standpunt van (de controleambtenaar; N.o.), terwijl veel eerder was verzocht om een concrete vraagstelling c.q. standpuntbepaling.

(verzoeker; N.o.) zich altijd heeft ingespannen om de relevante gegevens te verschaffen ten behoeve van het fiscaal onderzoek. Nu dit onderzoek zich uitstreckte over een periode van twaalf jaar, had (de controleambtenaar; N.o.) naar onze mening begrip moeten kunnen hebben opbrengen voor het feit dat niet alle informatie beschikbaar c.q. aanwezig was.

Het gebruikmaken van een (ongefundeerde) kwalificatie als de onderhavige vinden wij niet passen en heeft bij ons een weinig professionele indruk gemaakt. Wij vinden een schriftelijk excuus dan ook op zijn plaats.

3. Voldoen aan de informatieplicht

(De controleambtenaar; N.o.) heeft (verzoeker; N.o.) (en ons) er meerdere malen op gewezen dat voldaan diende te worden aan de informatieplicht van artikel 47 AWR. (De controleambtenaar; N.o.) was hierbij onder meer van mening dat (verzoeker; N.o.) alle

bankafschriften van de onderzochte periode (1992-2003) diende te overleggen.

Wij zijn van mening dat (verzoeker; N.o.) naar beste kunnen alle, voor het fiscaal onderzoek relevante informatie omtrent inkomen en vermogen heeft verschaft. Op grond van de jurisprudentie en het beleid van de belastingdienst, dient een belastingplichtige niet zwaarder belast te worden dan noodzakelijk is.

Naar onze mening is (de controleambtenaar; N.o.) te ver gegaan bij zijn uitgebreide verzoeken om informatie, temeer omdat hij stevast heeft geweigerd om zijn verzoeken nader te onderbouwen en te specificeren, zodat geen duidelijkheid werd verschaft omtrent het belang van de uitgebreide informatieverstrekking voor het fiscaal onderzoek.

Nu de belastingaanslagen zijn opgelegd en er specificaties zijn verstrekt van de in de belastingheffing betrokken elementen, blijkt eens temeer dat (de controleambtenaar; N.o.) over nagenoeg alle relevante informatie beschikte en dat wellicht alleen van enkele banktransacties een nadere onderbouwing gewenst was. Het betrof hier een beperkt aantal posten, zodat wij niet kunnen inzien, waarom (de controleambtenaar; N.o.) eventuele vragen niet op schrift had kunnen stellen. (Verzoeker; N.o.) had zich dan kunnen concentreren op concrete en wellicht relevante vragen en zou op die manier op een redelijke wijze hebben kunnen voldoen aan zijn informatieplicht.

Aangezien wij en (verzoeker; N.o.) gedurende het fiscaal onderzoek de informatieplicht hebben onderkend en hiernaar naar beste kunnen hebben gehandeld, maar wel kanttekeningen hebben geplaatst bij de reikwijdte van de informatieplicht, heeft (de controleambtenaar; N.o.) ons inziens in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur gehandeld en (verzoeker; N.o.) onnodig benadeeld.

4. Beëindigen fiscaal onderzoek

In het schrijven van 11 februari 2005 (...) stelt (de controleambtenaar; N.o.) dat (verzoeker; N.o.) nog niet heeft voldaan aan zijn verplichting om alle bankafschriften te verstrekken en nadere informatie te geven over de vele vragen die gerezen zijn (zie ook onder 3. hiervoor). (Verzoeker; N.o.) wordt hiertoe nog eenmaal in de gelegenheid gesteld om op 17 februari 2005 aan genoemde verplichtingen te voldoen (zie ook onder 1. hiervoor).

Nadat (verzoeker; N.o.) met (onze) kennisgeving aan (de controleambtenaar; N.o.) en o.i. gegronde redenen niet op deze uitnodiging is ingegaan, heeft (de controleambtenaar; N.o.) in zijn brief van 18 februari 2005 (...) aangekondigd over te gaan tot het opleggen van aanslagen en daarmee het fiscaal onderzoek te beëindigen. Gedagtekend 18 februari 2005 zijn vervolgens veertien belastingaanslagen opgelegd en heeft (de controleambtenaar; N.o.) in een brief een kennisgeving artikel 67k AWR (...) doen toekomen aan (verzoeker; N.o.).

Wij zijn van mening dat (de controleambtenaar; N.o.) geen gerechtvaardigde gronden had om het fiscaal onderzoek op deze manier te beëindigen, omdat er op dat moment nog schriftelijk werd gecorrespondeerd over de verschaffing van informatie en een bespreking op een later tijdstip.

Verder doet de omstandigheid dat de aanslagen direct op 18 februari 2005 werden opgelegd, vermoeden dat (de controleambtenaar; N.o.) reeds zijn conclusies had getrokken en het fiscaal onderzoek feitelijk had afgerond. Ware dit het geval geweest, dan zou de geplande bespreking op 17 februari 2005 van veel minder gewicht zijn geweest dan (de controleambtenaar; N.o.) heeft doen voorkomen.

(...)

6. Algemeen en conclusie

Het komt regelmatig voor dat een belastingplichtige en een ambtenaar van de belastingdienst van mening verschillen over fiscale aangelegenheden. De belastingplichtige mag daarbij verwachten dat de betrokken ambtenaar zich onbevooroordeeld en professioneel opstelt. Voorts mag hij verwachten dat de ambtenaar op zorgvuldige en nauwgezette wijze zijn taken uitvoert. De opstelling en handelwijze van (de controleambtenaar; N.o.) jegens (verzoeker; N.o.) getuigen in belangrijke mate van het tegendeel, zoals wij in het voorgaande hebben betoogd.

(...)

Niet eerder hebben wij meegemaakt dat een belastingplichtige op de hierboven geschetste wijze door de belastingdienst wordt behandeld, terwijl de feiten en omstandigheden daar geen aanleiding toe geven..."

18. In een brief van 17 juli 2006 liet de Belastingdienst weten de klacht niet in behandeling te nemen omdat deze betrekking had op gedragingen die inmiddels langer dan een jaar geleden hadden plaatsgevonden.

19. Verzoeker wendde zich vervolgens tot de Nationale ombudsman. In een brief van 27 november 2006 klaagde hij onder meer over de volgende gedragingen van de Belastingdienst;

- de adressering van de correspondentie van de Belastingdienst;
- het betichten door de Belastingdienst van het traineren van het onderzoek door verzoeker;
- de wijze waarop de Belastingdienst de informatieplicht ten aanzien van verzoeker heeft uitgelegd;

- de eenzijdige beëindiging van het onderzoek, gevolgd door het opleggen van de aanslagen;
- de intimiderende en bevooroordeelde opstelling van de ambtenaar die het onderzoek uitvoerde;
- de weigering van de Belastingdienst om de klacht van 12 juni 2006 in behandeling te nemen;
- de afdoening van de bezwaarschriften van 7 en 24 januari 2005 buiten de maximale termijn van een jaar van artikel 25 Algemene wet inzake rijksbelastingen;
- het uitblijven van verminderingsbeschikkingen na de uitspraken van 13 februari 2006 op de diverse bezwaarschriften.

De Nationale ombudsman zond de klacht op 3 mei 2007 door naar de Belastingdienst/Noord met het verzoek de brief van 12 juni 2006 alsnog als klacht te behandelen.

20. Op 18 juli 2007 deed de belastingkamer van de rechtbank Leeuwarden uitspraak in het beroep dat verzoekers gemachtigde had ingesteld tegen de uitspraken op de ingediende bezwaarschriften. Om redenen van proceseconomie onderzocht de rechtbank eerst waar eiser in de jaren 1992 tot en met 1999 zijn fiscale woonplaats had.

De rechter kwam tot het oordeel dat verzoeker in 1975 Nederland metterwoon had verlaten en in de onderzochte jaren in Nederland geen woonplaats had gehad. De rechter verklaarde het beroep gegrond en kende verzoeker een vergoeding voor de gemaakte proceskosten toe.

21. De Belastingdienst reageerde in een brief van 25 september 2007 op de brief van verzoeker van 12 juni en 27 november 2006 met het volgende:

"...Vorig jaar heeft u in het kader van de ingediende klacht een bericht ontvangen, dat de klachtenbrief buiten de wettelijke termijn is ingediend. Vervolgens heeft u zich gewend tot de Nationale Ombudsman. Deze heeft geconcludeerd, dat de klachtenbrief alsnog in behandeling dient genomen te worden.

We hebben een aantal malen telefonisch contact gehad. Daarbij is door u voorgesteld, om de klachten in een gesprek met (verzoeker; N.o.) te bespreken. Door privéomstandigheden van (verzoeker; N.o.) zou dit echter pas in september kunnen plaatsvinden.

In september hebben we weer telefonisch contact gehad, waarbij we afspraken, dat u contact op zou nemen met (verzoeker; N.o.). Vervolgens heeft u mij weer gebeld, met de mededeling, dat (verzoeker; N.o.) een gesprek niet op prijs stelt.

Ik heb uw brief met bijlagen doorgenomen. Vervolgens heb ik uitgebreid gesproken met de collega's, die betrokken zijn geweest bij het onderzoek en de daaruit voortvloeiende aanslagen.

Hieronder zal ik puntsgewijs de brief van 27 november 2006 behandelen.

Klacht tegen (de controleambtenaar: N.o.)

1. Adressering correspondentie.

De (controleambtenaar; N.o.) verklaarde mij, dat hij éénmaal een brief rechtstreeks gezonden heeft naar (verzoeker; N.o.). Hij heeft dit gedaan, omdat het verstrekken van de gevraagde gegevens erg lang op zich liet wachten. Uit de aantekeningen van (de controleambtenaar; N.o.) blijkt, dat hij vanaf juni 2004 heeft gepoogd de gegevens te verkrijgen. Doel van deze actie was het onderzoek "vlot te trekken"; met name ook in het belang van uw cliënt.

2. Betichten belanghebbende van traineren

(De controleambtenaar; N.o.) verklaarde, dat hij nimmer gesteld heeft, dat (verzoeker; N.o.) het onderzoek traineerde. Hij heeft slechts zijn gevoel geuit. Hiervoor is het woord "indruk" gebruikt.

3. Voldoen aan informatieplicht

In het kader van een onderzoek is het gerechtvaardigd, om gegevens van belastingplichtigen op te vragen. Diverse malen zijn de gegevens toegezegd, maar iedere keer werd het toezenden ervan uitgesteld. Het was zowel in het belang van de Belastingdienst als van (verzoeker; N.o.), om een zo volledig mogelijk beeld te vormen van de financiële gegevens van (verzoeker; N.o.). Door (de controleambtenaar; N.o.) is gewezen op de verplichtingen zoals omschreven in art. 49 AWR: "duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, mondeling, schriftelijk of op andere wijze, zulks ter keuze van de inspecteur". Bij de zitting is door de rechter ook nog eens op deze informatieverplichting gewezen.

4. Beëindigen fiscaal onderzoek

Een fiscaal onderzoek wordt in principe altijd eenzijdig beëindigd. Dit is niet in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

5. (...)

6. Algemeen en conclusie

(De controleambtenaar; N.o.) was erg verbaasd over uw opmerking, dat (verzoeker; N.o.) zich geïntimideerd heeft gevoeld door hem. (De controleambtenaar; N.o.) verklaarde mij dat hij voor zijn gevoel tijdens de gesprekken steeds een goed contact heeft gehad met (verzoeker; N.o.). Dit is ook bevestigd tijdens de zitting, waarbij (verzoeker; N.o.) de vraag van de rechter, of hij zich geïntimideerd heeft gevoeld door medewerkers van de Belastingdienst ontkennend heeft beantwoord.

Klacht tegen managementteam

1. Op de brief van 18 maart 2005 is (...) op 18 april 2005 schriftelijk gereageerd. Hierin (is; N.o.) aangegeven, dat de brief niet als klachtenbrief in behandeling wordt genomen, maar zonodig bij de behandeling van de bezwaarschriften wordt betrokken. Ik citeer: "Indien uw cliënt een klacht wil indienen dan dient hij expliciet aan te geven welke grieven hij heeft".

Op deze brief is niet gereageerd.

2. Ik verwijs u voor de indruk van (de controleambtenaar; N.o.) naar punt 6. hiervoor.

(...)

3. Nu de klachtenbrief alsnog in behandeling is genomen, acht ik een verdere behandeling van dit punt overbodig.

(...)

Handelen in strijd met art. 25,1 AWR, schaden van de belangen van (verzoeker; N.o.)

De behandeling van de bezwaarschriften heeft lang op zich laten wachten, doordat uw cliënt, ondanks herhaalde verzoeken, niet de gevraagde gegevens heeft overlegd. Ik ben het niet eens met uw mening, dat er geen aanwijsbare redenen zijn, waarom de bezwaarprocedure van de kant van de Belastingdienst zo lang heeft moeten duren. Uiteindelijk heeft (de behandelend ambtenaar; N.o.) ervoor gekozen, om zonder de benodigde gegevens de bezwaren af te handelen.

Het niet verstrekken van een aanslag/beschikkingsbiljet na bezwaar

In de motivering van de uitspraak op de bezwaarschriften staat, dat de officiële uitspraak separaat door het computercentrum in Apeldoorn verzonden worden. Dit is een standaard mededeling. In het geval van (verzoeker; N.o.), waarbij het over oude aanslagen gaat, zijn de beschikkingen handmatig opgemaakt. Voor zover ik heb kunnen nagaan, zijn deze beschikkingen opgemaakt en verzonden naar de Vr. en Do (een kantoor dat eerder optrad als gemachtigde voor verzoeker; N.o.) ..."

22. Verzoeker wendde zich op 30 november 2007 opnieuw tot de Nationale ombudsman met een klacht over de Belastingdienst. Voor de inhoud van de klacht van verzoeker wordt

verwezen naar de klachtformulering onder "Klacht".

23. De Belastingdienst reageerde op verzoekers klacht met een brief van 18 januari 2008. De Belastingdienst reageerde met het beantwoorden van vragen die de Nationale ombudsman hem had voorgelegd. De Belastingdienst schreef het volgende:

"...1. reactie controlerend ambtenaar op verzoekers stelling dat hij niet in Nederland belastingplichtig was:

De argumenten voor en tegen belastingplicht in Nederland zijn zorgvuldig tegen elkaar afgewogen.

2. heeft de controlerend ambtenaar overleg gepleegd met anderen?

Gedurende het onderzoek is met diverse collega's - specialisten uitvoerig overleg gepleegd

7-7-2004 met de heer Z. (vakgroepcoördinator inkomstenbelasting)

8-7-2004 met mevrouw G. (specialist bijzondere controle)

21-7-2004 met de heer ZR. en mevrouw T. (specialisten invordering)

24-8-2004 met de heer W. (specialist premieheffing & woonplaatsbeginsel)

2-11-2004 met de heer ZR.

13-1-2005 met de heer B. (specialist buitenland/invordering)

17-1-2005 met de heer B.

25-1-2005 met de heren ZR. en B.

11-1 -2005 met de heer M. (specialist formeel recht)

3. zijn er afspraken gemaakt over de gedragslijn ten aanzien van het onderzoek?

Tijdens bovenstaande gesprekken is uitgebreid gesproken over de te volgen gedragslijn. Er is steeds opnieuw overleg geweest met diverse collega's; teneinde op een wettelijk juiste wijze de benodigde informatie te verkrijgen bij (verzoeker; N.o.) en bij derden, met als doel tot een zorgvuldig afgewogen en gedegen oordeel te komen.

4. op welke tijdstippen en op welke wijze is informatie opgevraagd in de bezwaarfase?

Ten tijde van het onderzoek zijn gegevens opgevraagd door (de controleambtenaar; N.o.). Deze gegevens werden niet ingediend, waarna de aanslagen (zijn opgelegd; N.o.) op

grond van de bij de belastingdienst bekende gegevens. Om de bezwaren te kunnen beoordelen, zijn de gegevens nogmaals telefonisch opgevraagd. (...)

Daarnaast is telefonisch de beantwoordingstermijn verlengd, op verzoek van belastingplichtige. Ook is een afschrift van het hoorgesprek bijgevoegd.

Zoals ik reeds in mijn brief van 25 september 2007 heb meegedeeld, heeft de behandeling lang op zich laten wachten, doordat (verzoeker; N.o.) niet kwam met de gevraagde gegevens.

Het is een keuze, om in dergelijke gevallen de bezwaren aan te houden, teneinde de belastingplichtige de mogelijkheid te bieden om alsnog de gevraagde gegevens in te dienen.

5. toestemming voor behandelduur bezwaarschriften langer dan een jaar

Er is niet formeel toestemming gevraagd om de bezwaarschriften buiten het jaar af te handelen.

Bij mijn onderzoek is mij gebleken, dat de behandeltermijn niet in alle gevallen het jaar overschreden heeft. Daarnaast verwijs ik u naar punt 4.

Overigens ben ik met u van mening, dat de toestemming wel formeel had moeten worden gevraagd.

Ter onderbouwing van zijn stelling dat de argumenten voor en tegen de Nederlandse belastingplicht zorgvuldig tegen elkaar waren afgewogen, verstrekke de Belastingdienst bij zijn brief een chronologisch overzicht waarin was aangegeven op welke feiten en omstandigheden het standpunt van de Belastingdienst omtrent de binnenlandse belastingplicht van verzoeker was gebaseerd.

24. In een brief van 15 februari 2008 gaf de Belastingdienst nog de volgende aanvullende informatie:

"... U heeft verzocht, om een nadere toelichting te geven op een aantal punten in uw brief van 19 december 2007. Hieronder zal ik ingaan op de verschillende punten, zoals beschreven in uw brief.

1. intimiderend gedrag van de controlemedewerker

Hiervoor verwijs ik u naar mijn brief van 25 september 2007, (...), punt 6. Met betrekking tot de aandacht, wat besteed is aan verzoekers stelling, dat hij niet in Nederland belastingplichtig was wil ik opmerken, dat gedurende het onderzoek herhaaldelijk gevraagd is naar een onderbouwing van dit standpunt. De controlemedewerker is van mening, dat juist van de kant van de belastingplichtige te weinig respons kwam.

2. adressering brieven

Naar aanleiding van dit punt heb ik nogmaals gesproken met (de controleambtenaar; N.o.).

Ik heb hem gevraagd, uit het bijgehouden journaal de aantekeningen te verzamelen, welke hierop betrekking hebben. (...)

(De controleambtenaar; N.o.) verklaarde, dat gedurende een periode niet duidelijk was, wie de gemachtigde was en waarvoor. Men had te maken met de heer K., de Vr & Do en (het kantoor waaraan de heer Overmeer is verbonden; N.o.).

Wanneer niet duidelijk was, wie de gemachtigde was, is een brief gezonden naar (verzoeker; N.o.).

Slechts éénmaal heeft (de controleambtenaar: N.o.) bewust een brief niet naar (het kantoor waaraan de heer Overmeer is verbonden; N.o.) gezonden (zie mijn brief van 25 september, (...), punt 1).

Overigens wordt een mededeling van kantoorwijziging (automatisch) altijd verzonden naar de belastingplichtige zelf.

3. traineren van het onderzoek door (verzoeker; N.o.)

Hiervoor verwijst ik naar mijn brief van 25 september, (...), punt 2.

4. verzoeken tot verstrekken van inlichtingen

Hiervoor verwijst ik u naar mijn brief van 25 september, (...), punt 3.

Daarnaast de volgende aanvulling: gedurende het onderzoek was onder andere meerdere malen gevraagd om de afschriften van de bankrekeningen van (verzoeker; N.o.). Deze zijn niet ter inzage verstrekt. Eerst op de rechtszitting heeft (verzoeker; N.o.) alle nog ontbrekende bankafschriften overhandigd. De opmerking, dat er te weinig rekening gehouden is met de omstandigheden van (verzoeker: N.o.) kan ik niet plaatsen.

5. afhandelingstermijn bezwaarschriften

Hiervoor verwijst ik u naar mijn brief van 25 september (...).

6. het niet verstrekken van een afschrift van de uitspraak op de bezwaarschriften

Hiervoor verwijst ik u naar mijn brief van 25 september, blz. 3.

7. klachtbehandeling door (de Belastingdienst/Noord; N.o.)

Bij de behandeling van klachten streef ik er naar, een zo objectief mogelijk beeld te krijgen van zowel de gedragingen waarover de geklaagde ontstemd is als de gedragingen van medewerkers van de Belastingdienst. Daarbij hou ik er bewust rekening mee, dat de wederzijdse gedragingen anders beleefd en over kunnen zijn gekomen, dan de andere partij bedoeld heeft. Dat tracht ik in mijn reactie ook zo duidelijk mogelijk te verwoorden. Het spijt mij te vernemen, dat de heer Overmeer van mening is, dat mijn klachtbehandeling volgens hem niet op een onafhankelijke wijze heeft plaatsgevonden.

Met betrekking tot de opmerking van de heer Overmeer, dat (verzoeker; N.o.) geschaad is in zijn belangen in verband met de behandeltermijn van de klachtenbrieven wil ik opmerken, dat een groot deel van de vertraging in overleg met de heer Overmeer heeft plaatsgevonden. Reden hiervoor was zijn voorstel, om een gesprek met (verzoeker; N.o.) te organiseren. Omdat (verzoeker; N.o.) tot september andere verplichtingen had, is een en ander (in overleg) blijven liggen. Toen vervolgens bleek, dat (verzoeker; N.o.) geen prijs stelde op een gesprek, ben ik verder gegaan met de behandeling. Een andere reden voor de vertraging is de complexiteit van de hele zaak.

Mijn indruk was, dat een en ander steeds in goed overleg met de heer Overmeer had plaatsgevonden. Het verwondert en spijt mij, dat nu blijkt, dat de heer Overmeer een andere beleving heeft..."

II. Ten aanzien van het optreden van de Belastingdienst (klachtonderdelen 1. en 4.)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt in de eerste plaats over het optreden van de Belastingdienst/Noord bij het bij hem ingestelde onderzoek over de jaren 1992 tot en met 2003. Hij is van mening dat de Belastingdienst intimiderend en bevooroordeeld optrad en onvoldoende aandacht besteedde aan zijn stelling dat hij tot het moment dat hij zich, in november 2000, in Nederland vestigde, niet kon worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige. Verzoeker klaagt er in dit verband over dat de Belastingdienst onvoldoende rekening heeft gehouden met zijn situatie.

2. De Belastingdienst geeft aan dat de argumenten inzake de aanwezigheid van binnenlandse belastingplicht zorgvuldig tegen elkaar zijn afgewogen en dat daarover met diverse collega's/specialisten uitvoerig overleg is gepleegd. De Belastingdienst geeft voorts aan verbaasd te zijn over de klacht dat de controleambtenaar intimiderend zou zijn opgetreden. Tijdens de procedure voor de rechtbank had verzoeker dit, aldus de Belastingdienst, juist ontkend.

Beoordeling

3. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel.

4. De situatie van verzoeker in de jaren 1992 tot het moment in 2000 dat hij zich metterwoon vestigde in Nederland, werd in fiscaal opzicht vooral bepaald door zijn verblijf in het buitenland en daaraan gekoppeld de vraag of verzoeker kon worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige.

Hoewel dit uit de overgelegde stukken en correspondentie niet met zoveel woorden blijkt, acht de Nationale ombudsman aannemelijk dat verzoeker deze vraag vanaf de eerste contacten in 2004 met de Belastingdienst aan de orde heeft gesteld. In ieder geval is aannemelijk dat de Belastingdienst zich van die kwestie van het eerste moment af bewust was. De Belastingdienst bevestigt dit door in zijn reactie op de klacht op te merken dat de argumenten daarvoor zorgvuldig zijn afgewogen.

5. Onder de omstandigheden van het geval stond het de Belastingdienst vrij het standpunt in te nemen dat verzoeker in de betrokken jaren binnenlands belastingplichtige was geweest. De wet kent echter niet de mogelijkheid om de belastingplicht bij voor bezwaar en beroep vatbare beschikking vast te stellen. Met het oog op de belangenafweging die de Belastingdienst op grond van het evenredigheidsvereiste diende te maken, had van de Belastingdienst mogen worden verwacht dat hij met de onzekerheid omtrent de belastingplicht van verzoeker rekening zou houden bij de keuze van de manier waarop hij verzoeker zou benaderen. Met name mocht van de Belastingdienst worden verwacht dat hij een benadering zou toepassen waarbij op de voor betrokkene minst bezwarende wijze zo snel mogelijk zou komen vast te staan of verzoeker over de jaren 1992 tot en met 2000 als binnenlands belastingplichtige kon worden aangemerkt of niet. Zo zou denkbaar zijn geweest dat de Belastingdienst met verzoeker had overlegd en dat met hem was afgesproken de kwestie van de belastingplicht eerst, zonodig uiteindelijk in een procedure voor de rechter, aan de orde te stellen met betrekking tot bijvoorbeeld, met het oog op de verjaring, het oudste of de twee oudste jaren. Voor verzoeker had een dergelijke aanpak betekend, dat hij in eerste instantie alleen over die jaren informatie behoefde te verstrekken omtrent zijn inkomen en vermogen. In een dergelijke aanpak zou tevens hebben gepast dat de Belastingdienst alvorens uitgebreide informatie te vragen over verzoekers inkomen en vermogen in de betrokken jaren, eerst uitvoerig gemotiveerd zou hebben bekend gemaakt op welke feiten en omstandigheden zijn stelling dat verzoeker moest worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige was gebaseerd en verzoeker de gelegenheid zou hebben gegeven deze argumenten gemotiveerd te bestrijden. In dit verband verdient opmerking dat, anders dan waar de Belastingdienst tegenover verzoeker van is uitgegaan, de bewijslast inzake de binnenlandse belastingplicht van verzoeker, in eerste instantie rustte op de Belastingdienst en niet op verzoeker. Het was immers de Belastingdienst die stelde dat verzoeker over de jaren 1992 tot en met 2000 als binnenlands belastingplichtige moest worden aangemerkt zodat het ook aan de

Belastingdienst was om daarvoor argumenten en bewijsmiddelen aan te dragen.

6. De Belastingdienst heeft aan die verwachting niet voldaan. In plaats daarvan heeft de Belastingdienst ervoor gekozen bij verzoeker direct en in volle omvang een onderzoek in te stellen over alle nog voor belastingheffing in aanmerking komende jaren, en verzoeker direct uitgebreide en gedetailleerde informatie te vragen over al die jaren. Tevens heeft de Belastingdienst al direct na het begin van het onderzoek conservatoir beslag gelegd op de roerende en onroerende zaken van verzoeker. De Belastingdienst heeft evenwel pas in zijn brief van 18 januari 2005, dat is ruim een half jaar na aanvang van het onderzoek, bekend gemaakt waarop zijn standpunt was gebaseerd dat verzoeker moest worden aangemerkt als binnenlands belastingplichtige.

De gekozen aanpak van de Belastingdienst heeft ingrijpende gevolgen gehad voor verzoeker. De verplichting tot het leveren van de gevraagde informatie over een lange reeks van jaren bracht veel werk met zich mee en het gelegde conservatoir beslag bracht aanzienlijke financiële beperkingen voor hem met zich mee, terwijl achteraf is gebleken dat het standpunt van de Belastingdienst over de binnenlandse belastingplicht voor de rechter niet houdbaar was.

7. Onder de in de voorgaande overwegingen geschetste omstandigheden valt te begrijpen dat verzoeker het optreden van de Belastingdienst als intimiderend en bevooroordeeld heeft ervaren. Ook valt te begrijpen dat verzoeker de indruk had dat de Belastingdienst zich weinig of niets aan zijn belangen gelegen liet liggen.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de adressering van brieven (het tweede klachtonderdeel)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er voorts over dat de Belastingdienst herhaaldelijk brieven heeft geadresseerd aan zijn adres, ondanks het uitdrukkelijke verzoek van de gemachtigde in de brief van 11 november 2004 alle correspondentie via zijn kantoor te laten lopen.

2. De Belastingdienst gaf in eerste instantie aan dat slechts één maal een brief bewust rechtstreeks naar het adres van verzoeker is gezonden. Dit gebeurde, aldus de Belastingdienst, omdat het lang duurde voordat gevraagde gegevens werden verstrekt en met de bedoeling de zaak "vlot te trekken".

In de aanvullende reactie op de klacht 15 februari 2008 merkte de Belastingdienst op dat het gedurende een periode niet duidelijk was wie optrad als gemachtigde van verzoeker omdat de Belastingdienst te maken had met verschillende personen die als zodanig optraden. In die periode heeft de Belastingdienst ervoor gekozen te verzenden brieven te

adresseren aan het adres van verzoeker zelf.

Beoordeling

3. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit vereiste impliceert dat een bestuursorgaan de maatregelen neemt die nodig zijn om er zeker van te zijn dat verzonden correspondentie bij de juiste persoon en op het juiste adres terecht komt.

4. Op 3 september 2004 liet de huidige gemachtigde van verzoeker de Belastingdienst weten met onmiddellijke ingang als zodanig op te treden. Op 11 november 2004 verzocht deze gemachtigde uitdrukkelijk alle correspondentie via zijn kantoor te laten verlopen. Er was geen aanleiding om aan de machtiging van de gemachtigde te twifelen.

Onder deze omstandigheden had het op de weg gelegen van de Belastingdienst alle correspondentie aangaande verzoeker te richten aan het adres van deze gemachtigde.

De Belastingdienst heeft niettemin in de periode tot februari 2005 diverse brieven geadresseerd aan het adres van verzoeker, zonder de gemachtigde daarvan een afschrift te sturen.

De argumenten die de Belastingdienst daarvoor aanvoert, rechtvaardigen de gedragslijn van de Belastingdienst niet. Zo er al aanleiding was brieven in weerwil van het uitdrukkelijke verzoek van de gemachtigde toch naar het adres van verzoeker te sturen, had het vereiste van administratieve nauwkeurigheid de Belastingdienst ertoe moeten brengen tegelijkertijd ten minste een afschrift van de betrokken brief te sturen aan het adres van de gemachtigde.

De onderzochte gedraging is ook in zoverre niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de opmerking over het traineren van het onderzoek (het derde klachtonderdeel)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de Belastingdienst in zijn brieven van 18 en 23 februari 2005 heeft opgemerkt dat verzoeker het ingestelde onderzoek traineerde. Verzoeker heeft de opmerking van de Belastingdienst ervaren als een beschuldiging.

2. De Belastingdienst ontkent dat de controleambtenaar heeft gesteld dat verzoeker het onderzoek traineerde. Hij heeft, aldus de Belastingdienst, slechts uiting gegeven aan zijn gevoel, en daarvoor het woord "indruk" gebruikt.

Beoordeling

3. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Het vereiste van correcte bejegening impliceert dat het bestuursorgaan bij zijn wijze van optreden rekening houdt met alle relevante omstandigheden.

4. De Belastingdienst heeft verzoeker ter gelegenheid van het in juli 2004 begonnen onderzoek gevraagd om uitgebreide informatie te verstrekken. Op grond van de ter beschikking staande gegevens kan de Nationale ombudsman niet beoordelen of verzoeker een maximale inspanning heeft geleverd om de gevraagde gegevens zo spoedig mogelijk te leveren. Gelet op de omstandigheid dat het onderzoek ten tijde van de opmerking in de brief van 23 februari 2005 al ruim een half jaar duurde, is op zich niet geheel onbegrijpelijk dat de Belastingdienst vraagtekens zette bij de snelheid waarmee de gegevens werden aangeleverd.

Bezien echter tegen het licht van de omstandigheid dat de Belastingdienst verzoeker had gevraagd om gegevens die mede betrekking hadden op reeds lang verstreken jaren en ten aanzien waarvan overigens op een particulier zoals verzoeker géén bewaarplicht gold, had het van meer tact en meer begrip voor de situatie van verzoeker getuigd indien de Belastingdienst zijn indruk onuitgesproken had gelaten dan wel daaraan op een andere wijze uiting had gegeven. Hierbij is van belang dat, zoals verzoekers gemachtigde onweersproken stelde in zijn brief van 18 maart 2005, een groot deel van de gevraagde informatie inmiddels was overgelegd.

De wijze van reageren van verzoeker op het verzoek tot het aanleveren van informatie kan ook niet los worden gezien van het hierboven, onder II.4. gegeven oordeel over de door de Belastingdienst ten aanzien van verzoeker gekozen aanpak. Daar is immers al overwogen dat verzoeker kon menen dat de Belastingdienst zich aan zijn belangen onvoldoende gelegen heeft laten liggen. Zo deze indruk van invloed is geweest op zijn houding jegens het verzoek van de Belastingdienst, is dat niet geheel onbegrijpelijk.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

V. Ten aanzien van de afdoeningstermijn van de bezwaarschriften (het vijfde klachtonderdeel)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ook over dat de Belastingdienst de op 7 januari 2005 ingediende bezwaarschriften tegen de navorderingsaanslagen inkomstenbelasting 1992 en vermogensbelasting 1993 en de op 24 januari 2005 ingediende bezwaarschriften tegen de aanslagen inkomstenbelasting en WAZ 2001 niet heeft afgehandeld binnen de wettelijke

termijn van één jaar zoals destijds opgenomen in artikel 25 Algemene wet inzake rijksbelastingen (zie Achtergrond, onder 1.). Verzoeker stelt dat de bezwaarfase onnodig lang heeft geduurd en dat hij daardoor in zijn belang is geschaad.

2. De Belastingdienst merkt op dat ten onrechte geen toestemming is gevraagd aan de minister van Financiën om de termijn van een jaar te verdagen (met ten hoogste een jaar). Ter verklaring van de lange behandelingsduur wijst de Belastingdienst er op dat in de bezwaarfase telefonisch aan verzoeker is verzocht om de tijdens het onderzoek nog niet verstrekte informatie alsnog te verstrekken en dat op verzoek van verzoeker de beantwoordingstermijn eveneens telefonisch is verlengd. Voorts wees de Belastingdienst er op dat de bezwaarschriften inkomstenbelasting en WAZ 2001 niet waren gemotiveerd en dat door de Belastingdienst in een brief van 17 maart 2005 alsnog om de motivering moest worden verzocht.

Beoordeling

3. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden.

4. De Belastingdienst heeft kennelijk alle bezwaarschriften van verzoeker min of meer gelijktijdig willen behandelen. Gelet op de aanverwante problematiek over alle jaren is deze beslissing te billijken. Verzoeker heeft op 14 maart 2005 de laatste bezwaarschriften ingediend die waren gericht tegen de (navorderings-)aanslagen die de Belastingdienst heeft opgelegd naar aanleiding van het bij hem ingestelde onderzoek. De bezwaarschriften van 24 januari 2005 tegen de inkomstenbelasting en WAZ 2001 waren niet gemotiveerd. Voorts beschikte de Belastingdienst niet over alle door hem opgevraagde informatie. Na de eerste bekendmaking van zijn standpunt in zijn brieven van 28 april 2005 heeft de Belastingdienst nog nadere aanvullingen en toelichtingen van de zijde van verzoeker ontvangen en op 14 november 2005 is verzoeker gehoord. De Belastingdienst heeft op alle bezwaarschriften op dezelfde datum uitspraak gedaan.

Gelet op de aldus geschetste gang van zaken kan niet worden gezegd dat de Belastingdienst het vereiste van voortvarendheid in verwijtbare mate uit het oog is verloren. De omstandigheid dat ten laste van verzoeker conservatoir beslag was gelegd, doet aan bovenstaande niet af.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

5. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd.

6. Verzoeker mocht verwachten dat de Belastingdienst op alle bezwaarschriften uitspraak zou doen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn van een jaar, dan wel dat de Belastingdienst zou voldoen aan de eis die de wet stelt voor verdaging, namelijk dat daarvoor toestemming wordt gevraagd aan de minister van Financiën. De Belastingdienst heeft gehandeld in strijd met die gerechtvaardigde verwachting door niet voor de verdaging van de uitspraak op de bezwaarschriften die waren ingediend op 7 en 25 januari 2005 de wettelijk vereiste toestemming aan de minister van Financiën te vragen.

In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

VI. Ten aanzien van de verminderingsbeschikkingen, de verwerking daarvan en van de toegekende schadevergoeding (het zesde klachtonderdeel)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er eveneens over dat de Belastingdienst/Noord hem na de schriftelijke uitspraak op zijn bezwaarschriften geen verminderingsbeschikkingen heeft gezonden en hem niet op de hoogte heeft gesteld van de verwerking van die verminderingen en evenmin van de bij een aantal van de uitspraken toegekende kostenvergoedingen.

2. De Belastingdienst merkt op dat in de motivering van de uitspraak op de bezwaarschriften volgens een standaardformulering is vermeld dat de officiële uitspraken separaat door het computercentrum in Apeldoorn zullen worden verzonden. In het geval van verzoeker zijn de verminderingsbeschikkingen volgens de Belastingdienst echter met de hand opgemaakt en, voor zover de Belastingdienst kan nagaan, verzonden naar De Vr. & Do, een kantoor dat eerder optrad als gemachtigde van verzoeker.

Beoordeling

3. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken.

4. Alle bezwaarschriften tegen de (navorderings-)aanslagen die zijn opgelegd naar aanleiding van het door de Belastingdienst bij verzoeker ingestelde boekenonderzoek, zijn ingediend door het kantoor van de huidige gemachtigde. Aan het adres van diens kantoor zijn door de Belastingdienst ook de brieven gezonden waarin de motivering werd gegeven van de uitspraken op de bezwaarschriften. Er was geen reden om de officiële uitspraken naar een ander adres te sturen.

Voor zover de uitspraken zijn gezonden, zoals de Belastingdienst schrijft, aan het adres van de voormalige gemachtigde, De Vr. & Do. heeft de Belastingdienst gehandeld in strijd met de administratieve nauwkeurigheid die van hem mocht worden verwacht.

Bovenstaande geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is ook op dit punt niet behoorlijk.

VII. Ten aanzien van de klachtbehandeling (het laatste klachtonderdeel)

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt verder over de wijze waarop de Belastingdienst/Noord zijn klacht van 12 juni 2006 (opgenomen onder I. Algemeen, onder 17.) heeft behandeld. Verzoeker is van mening dat de diverse klachtonderdelen niet serieus zijn genomen en niet op onafhankelijke wijze zijn onderzocht.

2. De Belastingdienst heeft op verzoekers klacht gereageerd in een brief van 25 september 2007 (opgenomen onder I. Algemeen, onder 21.) De Belastingdienst gaf aan dat is gestreefd naar een objectieve behandeling van de klacht en dat wordt getracht rekening te houden met de wijze waarop gedragingen over en weer kunnen worden ervaren. De Belastingdienst wijst er verder op dat de behandelingsduur in overleg met de gemachtigde is verlengd, teneinde verzoeker in staat te stellen te worden gehoord. De Belastingdienst heeft de behandeling voortgezet nadat verzoeker te kennen had gegeven op een (hoor-)gesprek geen prijs te stellen.

Beoordeling

3. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd. Het vereiste impliceert dat een bestuursorgaan bij de behandeling van een klacht voldoet aan de verwachtingen die een burger daaromtrent in redelijkheid kan hebben.

4. Verzoekers gemachtigde heeft in zijn als klacht bedoelde brief van 12 juni 2006 en zijn daarna aan de Nationale ombudsman gezonden brief van 27 november 2006 diverse aspecten van de behandeling van verzoeker door de Belastingdienst uitgebreid aan de orde gesteld.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de Belastingdienst is tekort geschoten in de wijze waarop hij op de diverse klachtonderdelen in de brieven van verzoeker is ingegaan.

Ter toelichting dient het volgende.

Uit de brief van 12 juni 2006 van de gemachtigde van verzoeker kan worden opgemaakt dat de Belastingdienst, in weerwil van het verzoek van 11 november 2004 om alle correspondentie via zijn kantoor te laten lopen, nog diverse brieven rechtstreeks naar

verzoeker heeft gestuurd. De feiten staven dit.

In zijn reactie van 25 september 2007 op de klacht baseert de Belastingdienst zich op een verklaring van de controleambtenaar dat slechts één brief rechtstreeks aan verzoeker is verzonden. Kennelijk heeft in het kader van de behandeling van de klacht geen feitenonderzoek plaatsgevonden. Bovendien gaat de Belastingdienst in zijn reactie niet in op de in de klacht besloten liggende suggestie dat aan de gemachtigde een afschrift van de brieven aan verzoeker had kunnen worden gezonden.

Ook ten aanzien van de klacht in de brief van 12 juni 2006 over de opmerking inzake het traineren door verzoeker van het onderzoek van de Belastingdienst gaat de Belastingdienst in zijn reactie aan verzoeker kennelijk zonder meer uit van de verklaring van de controleambtenaar, zonder nader in te gaan op hetgeen de gemachtigde van verzoeker naar voren heeft gebracht. Bovendien verzuimt de Belastingdienst over de betrokken gedraging een oordeel uit te spreken zoals vereist op grond van het bepaalde in artikel 9:12 Algemene wet bestuursrecht.

Ook ten aanzien van de klachtonderdelen "voldoen aan de informatieplicht" en "beëindigen fiscaal onderzoek" gaat de Belastingdienst in zijn reactie met een beroep op de geldende (wettelijke) regels vrijwel geheel voorbij aan hetgeen de gemachtigde naar voren heeft gebracht.

De Belastingdienst heeft verzoekers klacht niet behandeld op de wijze die verzoeker had mogen verwachten. Onder deze omstandigheden is verzoekers klacht te begrijpen dat de Belastingdienst zijn klachten niet op onafhankelijke wijze heeft onderzocht en dat zijn klachten niet serieus zijn genomen. Ook kan niet worden gezegd dat de Belastingdienst heeft voldaan aan het vereiste van artikel 9:12 Algemene wet bestuursrecht dat hij verzoeker gemotiveerd van zijn oordeel over de klacht op de hoogte stelt.

De onderzochte gedraging is op dit onderdeel evenmin behoorlijk.

Slotbeschouwing

Verzoeker heeft lange tijd buiten Nederland gewoond en gewerkt. Nadat hij zich weer in Nederland vestigde, deed hij navraag naar zijn fiscale positie. Daarop startte de Belastingdienst een onderzoek naar de belastingplicht van verzoeker over de jaren 1992 tot en met 2003. Tijdens het onderzoek legde de Belastingdienst beslag op de bezittingen van verzoeker. De Belastingdienst heeft bij de manier waarop zijn ambtenaren optraden en bij de manier waarop het onderzoek werd ingesteld weinig of geen rekening gehouden met de aanwezige duidelijke signalen dat het nog maar de vraag was of verzoeker in die jaren wel belastingplichtig was. Tot en met de klachtbehandeling heeft de Belastingdienst weinig inzicht getoond in de vergaande consequenties van zijn wijze van optreden voor verzoeker.

In een rechterlijke procedure heeft de rechter uiteindelijk vastgesteld dat verzoeker over de betrokken jaren niet belastingplichtig was geweest en dus formeel niets met de Belastingdienst te maken had.

De wijze van handelen van de Belastingdienst jegens verzoeker, die op belangrijke punten moet worden aangemerkt als niet behoorlijk, schept het beeld van een overheidsdienst die niet bereid was zijn positie tegenover een burger kritisch te onderzoeken en zijn handelwijze daarop af te stemmen.

Met het oog op de toekomstige verhouding tussen verzoeker en de Belastingdienst verdient het aanbeveling dat de Belastingdienst met verzoeker en zijn gemachtigde aan tafel gaat zitten om te bespreken hoe compensatie kan worden geboden voor de onjuiste opstelling van de Belastingdienst.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Belastingdienst/Noord, is

gegrond ten aanzien van:

het optreden van de Belastingdienst, wegens schending van het evenredigheidsvereiste,

de adressering van brieven en het toezenden van de verminderingsbeschikkingen, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid,

de opmerking over het trainen van het onderzoek, wegens schending van het vereiste van een correcte bejegening,

de verdaging van de uitspraak op de bezwaarschriften en de behandeling van verzoekers klacht, wegens schending van het vereiste van rechtszekerheid;

niet gegrond ten aanzien van:

de afdoeningstermijn van de bezwaarschriften.

Aanbeveling

De minister van Financiën wordt in overweging gegeven te bevorderen dat de Belastingdienst verzoekers huidige gemachtigde bij voorrang alsnog (afschriften van) de definitieve verminderingsbeschikkingen op de bezwaarschriften stuurt en hem informeert over de verwerking van de verminderingen en de toegekende kostenvergoedingen.

De Minister van Financiën wordt tevens in overweging gegeven om te bevorderen dat de Belastingdienst met verzoeker en zijn huidige gemachtigde aan tafel gaat zitten om te

bespreken op welke wijze het gebrek aan behoorlijke behandeling in het verleden hersteld kan worden.

De staatssecretaris van Financiën deelde de Nationale ombudsman bij brief van 25 september 2008 mee dat voor zover mogelijk aan verzoekers huidige gemachtigde bij voorrang alsnog (afschriften van) de definitieve verminderingsbeschikkingen op de bezwaarschriften worden gestuurd. Hij zal ook worden geïnformeerd over de verwerking van de verminderingen en de toegekende kostenvergoedingen.

Ook is de Belastingdienst verzocht een gesprek aan te gaan met verzoekers gemachtigde. Daarin kan naast het fiscale geschil ook de wijze waarop de Belastingdienst de kwestie heeft aangepakt en hoe verzoeker dit heeft ervaren aan de orde komen.

Onderzoek

Op 4 december 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer D. te Slochteren, ingediend door de heer mr. R.C.O.I. Overmeer te Den Haag, met een klacht over een gedraging van Belastingdienst/Noord.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Financiën verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de Belastingdienst een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

De reactie van de Belastingdienst gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

- De brief van 27 november 2006 met bijlagen van verzoekers gemachtigde aan de Nationale ombudsman;

- De brief van 25 september 2007 met bijlage van de Belastingdienst?noord aan de Nationale ombudsman;
- Het verzoekschrift van 30 november 2007 met bijlagen;
- De reactie van 18 januari 2008 met bijlagen van de Belastingdienst/Noord;
- De aanvullende reactie van 15 februari 2008 met bijlage van de Belastingdienst.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet inzake rijksbelastingen

Artikel 25, eerste en tweede lid (zoals deze luiden tot 1 januari 2008)

"1. In afwijking van artikel 7:10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht doet de inspecteur binnen een jaar na ontvangst van het bezwaarschrift uitspraak daarop.

2. In afwijking van artikel 7:10, derde lid, eerste volzin, van de Algemene wet bestuursrecht kan de inspecteur met schriftelijke toestemming van Onze Minister de uitspraak voor ten hoogste een jaar verdagen."

2. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:12, eerste lid

"Het bestuursorgaan stelt de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis van de bevindingen van het onderzoek naar de klacht, zijn oordeel daarover alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt."